

LXIX.

DIONÜSZIOSZ, Alexandria város püspöke, Heraklasz alatt ő volt az iskola vezetője, és talán a legkiemelkedőbb hallgatója volt Órigenésznek. Cyprianus és az afrikai zsinatnak az eretnekek újrakereszteléséről hozott határozatát elfogadta, és ennek kapcsán különböző helyekre leveleket küldött, amelyek mindmáig fennmaradtak. Írt Phabioszhoz, az antiochiai egyház püspökéhez, a bűnbánati fegyelemről, egy másik a rómaiakhoz Hippolütosznak, két levelet írt Xystushoz, aki Istvánt követte, kettőt Philomenészhez és a római egyház presbitereihez Dionysiuszhoz, aki később a római egyház püspöke lett, és egyet vádlóan Novatianushoz, hogy akarata ellenére szentelték fel őt Rómában püspökké, ebben a levélben találhatjuk a következő sorokat:

„Dionüsziosz üdvözlétét küldi testvérének Novatianusnak. Ha tiltakozásod ellenére, mint állítod, felszenteltek, akkor most próbálj azon lenni, hogy valamiképpen visszalépj.”

Egy másik leveléről is van tudomásunk, amelyet Dionysiuszhoz és Didümoszhoz címzett, több ünnepélyes hangú húsvéti leveléről írt még az alexandriai egyháznak száműzetéséből, valamint Heirakaszhoz, az egyik egyiptomi püspökhöz, továbbá a halandóságról, a szombatról, a testgyakorló csarnokról, Hermammonészhez, a Decius-féle üldözésről, két könyvet írt Nepotész püspök ellen, aki tanította írásaiban, hogy az ezer esztendő ország testi formában érkezik el, és ezekkel kapcsolatban János apostol Jelenések könyvéről szeretett leginkább vitatkozni. Levelet írt Ammonhoz, a beronikai püspökhöz Szabelliosz ellen, Teleszphóroszhoz, Euphanorhoz, továbbá négy könyvet Dionysiuszhoz, a római püspökhöz, laodikeaiaknak a bűnbánati fegyelemtől, írt Órigenészhez a vértanúságról, Arménioszhoz ugyancsak a bűnbánati fegyelemről, és külön a bűnök sorrendjéről, Timótheusnak a természetéről, Euphranomak a kísértésekről, Baszilizészhez számtalan levelet, melyek közül az egyikben azt írja, hogy már belekezdett a Prédikátor könyv magyarázatának megírásába. Szamoszatai Pál ellen is írt, röviddel halála előtt, és ezt a levelét igen kiválóan mondják. Gallienus császár uralkodásának tizenkettedik évében hunyt el.